

**Προκλήσεις στην εφαρμογή της ΟΠΕ στην Ελλάδα και το έργο LIFE PROFILE
LIFE PROFILE Προκλήσεις στην εφαρμογή της Οδηγίας για την Περιβαλλοντική
Ευθύνη (ELD): Χρηματοοικονομική ασφάλεια, το πρόγραμμα LIFE PROFILE και
το ψηφιακό εργαλείο SAFER IT Tool**

**Σταυρούλα Πουλή
Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών
Γενική Διεύθυνση Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Λευκωσία, 15 Σεπτεμβρίου 2025

ΟΔΗΓΙΑ 2004/35/EC: Με βάση την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»

Για την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής ζημίας στο έδαφος, στα νερά και στους φυσικούς οικοτόπους και στα προστατευόμενα είδη (οδηγίες 92/43/ΕΟΚ, 79/409/ΕΟΚ, 2000/60/ΕΚ, 2008/56/ΕΚ)
Για την πρόληψη και την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας (δυσμενής-μετρήσιμη), αιτιώδης συνάφεια, με «υψηλό» στόχο (επαναφορά στην προτέρα κατάσταση)

Μεταφορά στην ελληνική έννομη τάξη

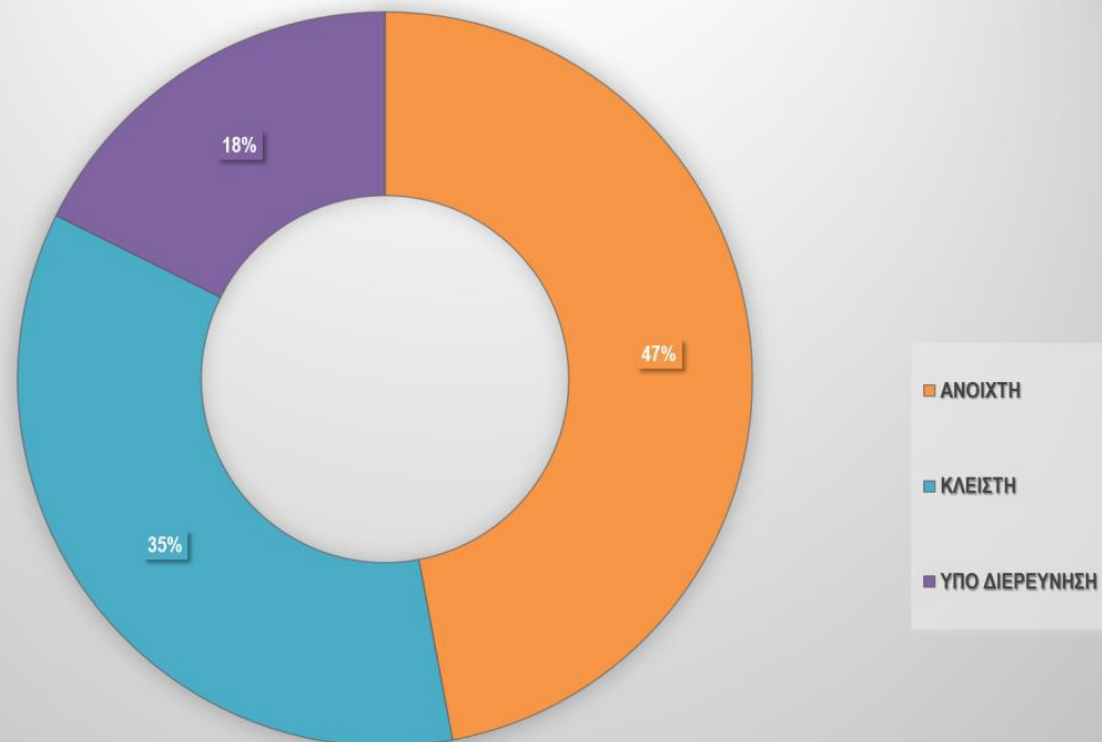
Το Προεδρικό Διάταγμα 148/2009. Υποχρεωτική χρηματοοικονομική ασφάλιση (Βουλγαρία, Τσεχία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ισπανία).

Ευθύνη: Αντικειμενική (Annex III δραστηριότητες)- Υποκειμενική (non Annex III δραστηριότητες)

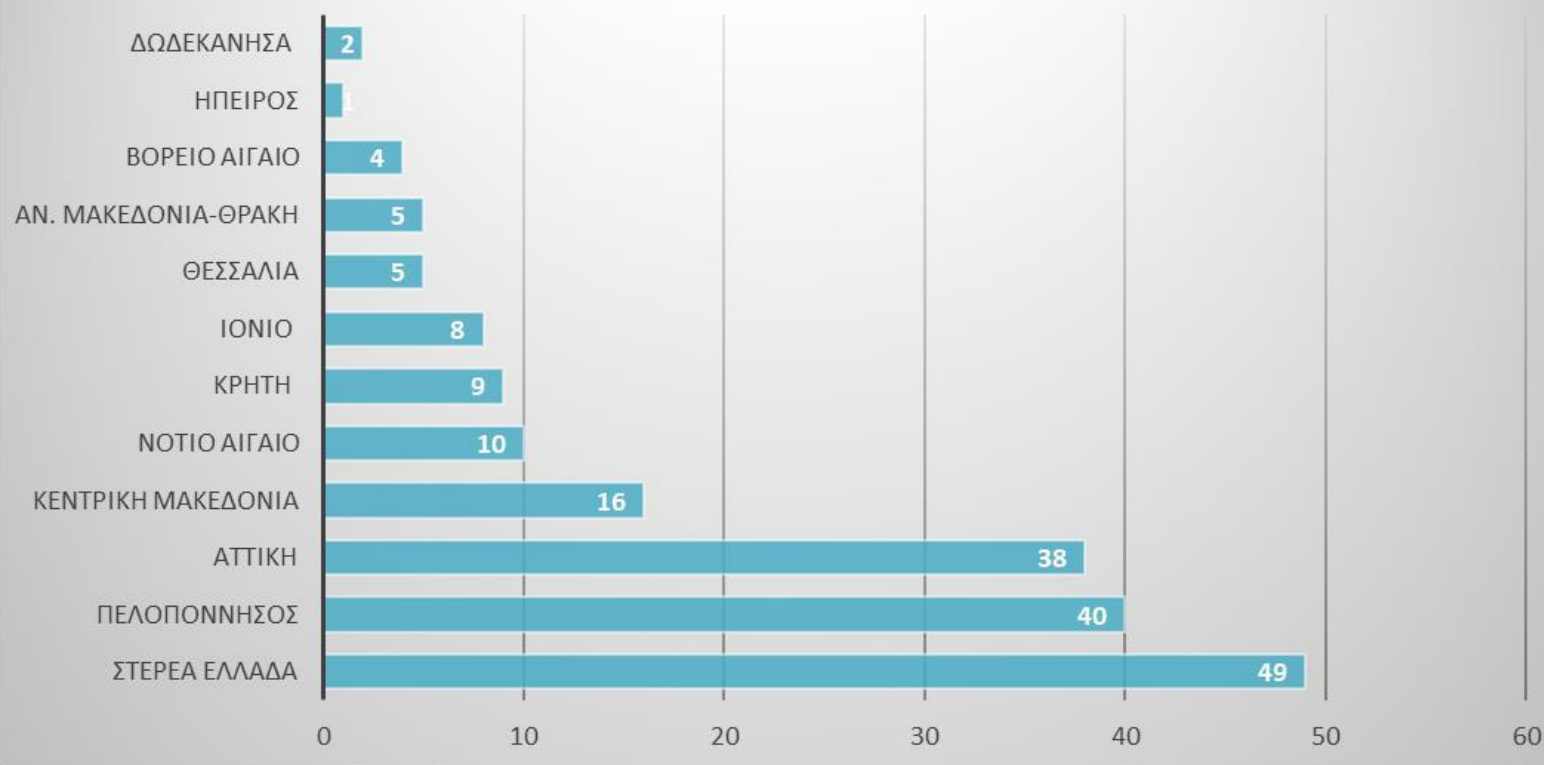
Διαπιστώσεις από την εφαρμογή της ELD

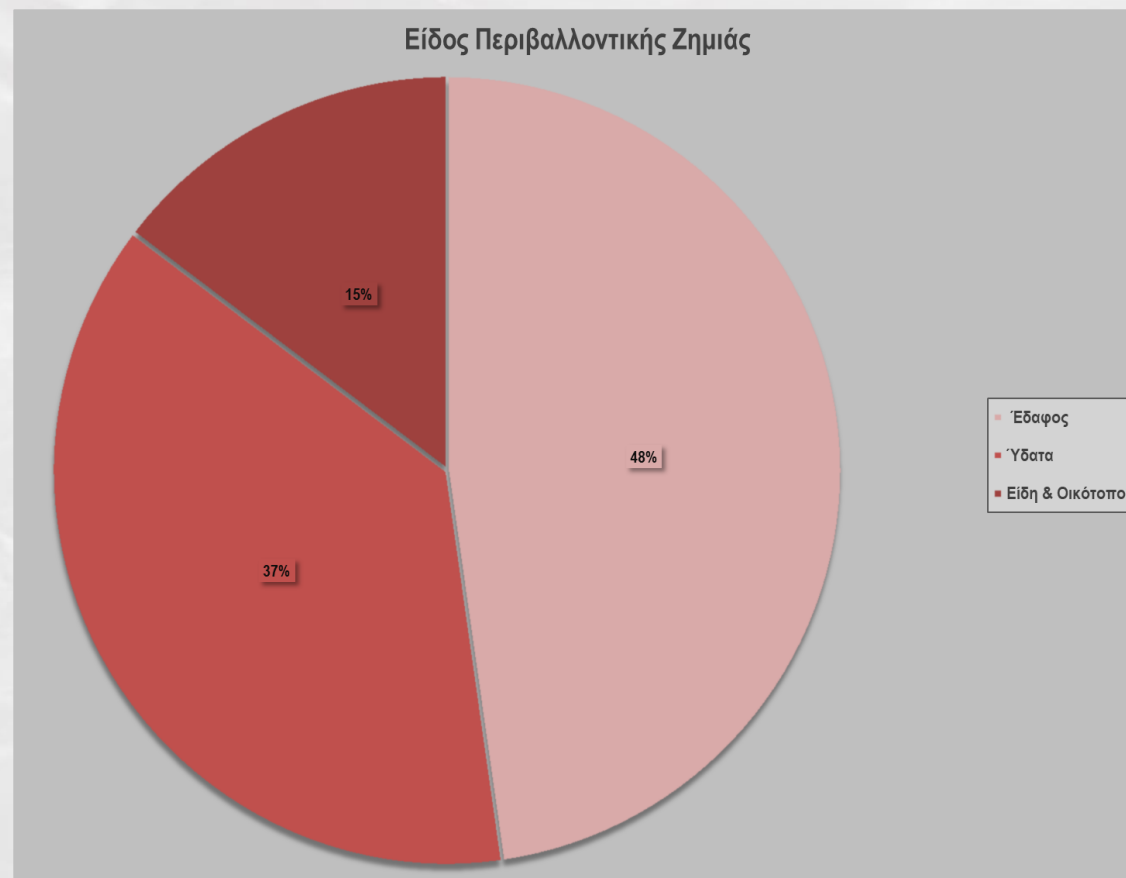
- Έλλειψη δεδομένων για την ποσοτικοποίηση και τον καταλογισμό της περιβαλλοντικής ζημίας
- Ανάγκη για καλύτερα εργαλεία εκτίμησης της ζημίας/κινδύνου και του κόστους που προκύπτει
- Διαφοροποίηση ως προς την εφαρμογή στα ΚΜ της ΕΕ (ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ(2021/С 118/01) «Κατευθυντήριες γραμμές που παρέχουν μια κοινή ερμηνεία του όρου «περιβαλλοντική ζημία» που ορίζεται στο άρθρο 2 της οδηγίας 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας

Διάγραμμα ανοιχτών/κλειστών/υπό διερεύνηση υποθέσεων

Γεωγραφική κατανομή υποθέσεων

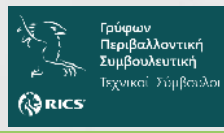
Προκλήσεις

- ✓ Διαπιστώνεται ότι χρειάζεται ενίσχυση της εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο/ επίπεδο ΕΕ.
- ✓ Αντιμετώπιση των ελλείψεων σε εθνικό επίπεδο με στοιχεία και δεδομένα (ΜΠΕ, ΑΕΠΟ, NATURA MAP VIEWER, Κόκκινοι Κατάλογοι για τα είδη, Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων, Σχέδια Διαχείρισης Πλημμυρών κ.α.).
- ✓ Συνεργασία των αρμόδιων αρχών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.
- ✓ Μη εφαρμογή της χρηματοοικονομικής ασφάλειας.
- ✓ Ουσιαστικά το μοναδικό εργαλείο για την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημιάς (σε αντίθεση με άλλα ΚΜ που υποστηρίζουν ότι αντιμετωπίζουν τις περιβαλλοντικές ζημίες με άλλες οδηγίες- εθνική νομοθεσία).

Σε αυτές τις προκλήσεις προσπάθησε να απαντήσει το LIFE PROFILE.

Στόχοι LIFE PROFILE

- ☐ Να βελτιωθεί η εφαρμογή της οδηγίας μέσω της χρήσης της χρηματοοικονομικής ασφάλειας για τις δραστηριότητες του Παραρτήματος III της Οδηγίας 2004/35/EC (ELD) και της εκτίμησης του περιβαλλοντικού κινδύνου.
- ☐ Προβλέφθηκε η ανάπτυξη ενός εργαλείου για την εκτίμηση του περιβαλλοντικού κινδύνου και της περιβαλλοντικής ζημίας (IT tool SAFER) ώστε:
 - Να βελτιωθεί η «επίδοση» των φορέων εκμετάλλευσης και να εφαρμοστεί η χρηματοοικονομική ασφάλεια
 - Να μπορεί να εφαρμόζεται στο έδαφος, στα νερά και στους φυσικούς οικοτόπους και τα προστατευόμενα είδη στην Ελλάδα
 - Να ενισχυθεί η δράση των αρμόδιων αρχών για την πρόληψη και την αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών
 - και να “επιδειχθεί” – να είναι χρήσιμο και για άλλα ΚΜ
- ☐ Ενδυνάμωση διαλόγου με τους εμπλεκόμενους- ενημέρωση του κοινού με ευρείες διαβουλεύσεις σε όλη τη

Δράσεις *LIFE PROFILE*

- Ανάπτυξη ανάλυσης κινδύνου για τις δραστηριότητες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής (Παρ. ΙΙΙ Π.Δ. 148/2009)
- Οικονομική αποτίμηση της περιβαλλοντικής ζημίας με έμφαση στη βιοποικιλότητα
- Κατάρτιση και εφαρμογή εθνικού σχεδίου για την περιβαλλοντική ευθύνη
- Ανάπτυξη μέσων χρηματοοικονομικής ασφάλειας για την αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών και εκτίμηση των κοινωνιοοικονομικών επιπτώσεων
- Προώθηση ενημέρωσης & υποστήριξη των υπόχρεων φορέων εκμετάλλευσης, διάχυση αποτελεσμάτων σε άλλα ΚΜ

Αποτελέσματα προγράμματος LIFE PROFILE:

- Έκδοση υπουργικής απόφασης για τη χρηματοοικονομική ασφάλεια
- Ανάπτυξη πληροφοριακού εργαλείου διαθέσιμου στους φορείς εκμετάλλευσης και στο κοινό για την εκτίμηση του κινδύνου την οικονομική αποτίμηση της αποκατάστασης των ζημιών και της απαιτούμενης χρηματοοικονομικής ασφάλειας.
 - Μπορεί να υπολογίσει ο κάθε φορέας εκμετάλλευσης τον περιβαλλοντικό κίνδυνο της δραστηριότητας του,
 - Διευκολύνει την όσο το δυνατόν ταχύτερη δράση της αρμόδιας αρχής
- Σύσταση Φόρουμ Διαβούλευσης που θα συμμετέχουν οι εμπλεκόμενοι φορείς.
- Εθνικό σχέδιο για την περιβαλλοντική ευθύνη.
- Ανάπτυξη πλατφόρμας που θα καταχωρίζονται οι υποθέσεις περιβαλλοντικής ευθύνης
- Διοργάνωση 3 workshops (transferability and replicability) στην Κύπρο, Ιταλία, Πορτογαλία
- Διάδοση καλών πρακτικών

Το IT tool μπορεί να παρέχει:

- Ένα πρακτικό εργαλείο για τους φορείς εκμετάλλευσης για τη λήψη αποφάσεων στην αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής ζημίας σε όλα τα στάδια.
- Να υποστηρίζει τις αρμόδιες αρχές για να κάνουν καλύτερη εκτίμηση των κινδύνων και της απαιτούμενης χρηματοοικονομικής ασφάλειας.
- Να παρέχει ένα διαφανές σύστημα το οποίο είναι διαθέσιμο προς τους ενδιαφερόμενους και όλους τους πολίτες.

Ποιοι ωφελούνται:

- Δημόσιοι λειτουργοί, Υπηρεσίες ελέγχου, Φορείς εκμετάλλευσης, Ασφαλιστικές εταιρείες
- Τοπική κοινωνία και οι ΜΚΟ

Εταίροι έργου

- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ΕΜΠ, ΕΚΠΑ, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδας, Γρύφων ΕΠΕ, Πράσινο Ταμείο, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών.

Προϋπολογισμός

- 1.086.000 €, κοινοτική χρηματοδότηση 55%.

Περιπτώσεις: Διαρροή από εταιρεία διαχείρισης πετρελαιοειδών

- Μετά την πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στην περιοχή από τις 17 έως τις 20 Ιουλίου 2023, διαπιστώθηκε η πρόκληση περιβαλλοντικής ζημίας στην Βοιωτία.
- Μεγάλες ποσότητες επικινδύνων αποβλήτων (ελαιώδη-πισσώδη υφή, πετρελαιοειδών προϊόντων (ορυκτέλαια ή τα γράσσα ή πισσώδεις ουσίες) που έρρεαν ανεξέλεγκτα σε γειτονικό με το εργοστάσιο ρέμα (Σαρανταπόταμος) και από ανοικτή μη στεγανή δεξαμενή του εργοστασίου που βρισκόταν πλησίον του ρέματος.
- Ο Σαρανταπόταμος δεν είχε ροή, ενώ κατάντι η ρύπανση του ρέματος από την διαρροή των προαναφερόμενων αποβλήτων έφτανε σε απόσταση περίπου 1 χλμ.
- Η διαρροή των επικίνδυνων αυτών αποβλήτων συνιστούσε μεγάλο περιβαλλοντικό κίνδυνο και για το σκοπό αυτό απαιτήθηκε η άμεση αντιμετώπισή του για την πρόληψη περαιτέρω περιβαλλοντικής ζημίας και την αποκατάσταση της συντελεσθείσας ζημίας.

Περιπτώσεις: Διαρροή από εταιρεία διαχείρισης πετρελαιοειδών

- Διαπίστωση ζημίας κινδύνου ζημίας: εκδόθηκε η με α.π. ΥΠΕΝ/ΣΥΓΑΠΕΖ/79265/350/24.07.2023 Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα «Λήψη μέτρων πρόληψης περιβαλλοντικής ζημίας που προκλήθηκε από πυρκαγιά στο εργοστάσιο της εταιρείαςστο Δήμο Τανάγρας, ΠΕ Βοιωτίας» (ΑΔΑ67Α84653Π8-1ΘΗ).
- Η με ΥΠΕΝ/ΣΥΓΑΠΕΖ/97548/475 «Πράξη καταλογισμού δαπανών για την υλοποίηση δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας, στην εταιρεία, ως υπόχρεο φορέα εκμετάλλευσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του Άρθρου 11 του Π.Δ. 148/2009». (384.803,53 €).

Ευχαριστώ για την προσοχή
σας!
website: life-profile.gr

LIFE PROFILE has received funding from the LIFE Programme of the European Union and the Green Fund